

MŪSU Lietuva

Jordai Lituano «NOSSA LITUANIA»
DIRETOR RESPONSÁVEL
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
REDATOR: MONS. P. RAGAZINSKAS
SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES
LAIKRAŠTIS
A D R E S A S:
AV. ZELINA, 515 - C. POSTAL 4118
SÃO PAULO
ATSKIRO NUMERIO KAINA 10,00

NR. 317 (17)

SÃO PAULO — BRASIL — 1961 M. BALANDZIO MĖN. — ABRIL 29 D.

XIV METAI

Rytu Europos Klausimai Kas Savaite Išky- la tai vienur, tai kitur

Baigėsi Tarpparlamentarinė konferencija Ženevoje. Joje, kaip žinoma, sovietų delegacijai vadovavo lietuvis Paleckis. Sovietų delegacija nuvyko į Ženevą su dideliais užsimojimais. Bet jau iš sovietinės spaudos ir iš radijo pranešimų paaiškėjo, kad iš didelio sovietinio užsimojimo pasirodė tik maža rezultatas. Sovietų delegacijos pasiūlytos grubios rezoliucijos prieš Juagtines Tautas ir Kongo klausimu nebuvo priimtos. O sovietų išsišokimai prieš tariamą vakariečių kolonializmą atsigrįžo prieš pačius sovietus kaip lazdos antras galas: Ne vienas konferencijos delegatas pabrėžtinai pareiškė, kad niekas kitas, o pati Sovietų Sąjunga yra didžiausia kolonialinė imperija ir išnaudoja kitas tautas. Tarppar-

lamentarinėje konferencijoje ir ši kartą keliais atvejais buvo keliamas Rytų Europos tautų laisvės klausimas.

Sovietai gerokai prakišo ir kitoje tarptautinėje arenoje: Jungtinėse Tautose. Kasdien primenamas Kongo klausimas daugumos balsais (83) buvo šiam kartui palaidotas ir ta proga vėl iškilo sovietinis kolonializmas Rytų Europoje. Kreipiant mažai dėmesio į veržlius sovietų delegatų pasiūlymus, tie pasiūlymai buvo paneigti ir Ma kva dar kartą galėjo įsitikinti, kad ir Azijos spalvuotėji, ir Afrikos juodukai toli gražu nenori šokti, kaip Kremlius groja. Jokie kosmonauto Gagarino triumfai čia nieko negalėjo Kremlui padėti. Daugumas pasaulio tautų į Maskvą žiūri su nepasitikėjimu.

Lietuvos Sovchoziniai Ūkiai Yra Nuostolingi

Kad nuostolingai ūkininkauja daugelis kolchozų, tai buvo žinoma jau iš ankstesnių sovietinių ir partinių pareigūnų prasitarimų ir kritikos, bei iš spaudos ir radijo. Kad ir daugelis Lietuvos sovchozų (valstybinių ūkių) veikia su nuostoliais, atvirai neseniai buvo prisipažinta sovchozinių darbuotojų ir partijos vadų pasitarime Vilniuje (bal. 10 d.)

Daug karčios tiesos pabėrė min. pirmininkas M. Šumauskas. Jis apie sovchozų pasakė, kad daugelis jų turi „ydingą paprotį gyventi iš valstybės aruodų“. Kitaip tariant, patys sovchozai ne labai stengdavosi ūkiškai tvarkytis, žinodami, kad jie tiesioginiai priklausė valstybei ir valstybė turi padengti visus nedatkelius gaminiams ir išsoms. Šumauskas ta proga t.k. dar pasakė:

«Daugelis iki šiol ūkininkavo taip, kad savo gamybos grūdais apsirūpindavo vos pusmečiui (!) ar net mažiau».

Čia iš tikro keista padėtis. Vis buvo manoma, kad sovchozai yra pavyzdgingiausi ūkiai ir daugiausia valstybei gražina, ką iš jos gauna, o čia pasirodo, kad tie valstybiniai ūkiai patys gali vos pusmetį ar dar mažiau išsimaitinti išsiversti.

Išaiškėjo ir faktas, kad į

sovechozinių ūkių veiklą nenoriai kišasi ir rajonų bei kitų pareigūnai manydami, kad čia grynai valstybės įmonės. Suvažiavime buvo iškelta ir kad daugelis sovchozų blogai rūpinasi gyvulininkyste, kai kur ir dabar dar esančios per daug primityvės sąlygos. Smarkiai buvo kritikuoti ir tie sovchozai, kurie gaminių prėvoles valstybei išpildo tik pagal skaičių, bet atiduoda netinkančius, visai neįmitusius gyvulius. Daug kur sovchozuose pasitaiko gyvulių kritimų!

Plačiai pasitarime buvo svarstytas klausimas, kodėl tiek daug sovchozų vis dar duoda nuostolius? Nuostolius turi padengti valstybė. Bet esą ir tokių sovchozų, kurie baigia metus su nuostoliais tik dėl to, kad per metus įvyksta daug visuomeninio turto grobstymų, suktybių, dalyvaujant kartais tik eiliniams, o kartais ir pačiai vadovybei. Būna ir taip, kad blogai išnaudojami esami ūkiniai galimūmai ir dėlto derliai būna mažai, o gyvulininkystė nedaranti pažangos. Esą sovchozų vadų, kurie dvidešimtkartų varto įstaigų duris, kad galėtų išgauti iš valstybės pašarų, bet patys nesistengia pašarų pakankamai užsiauginti.

Kaip ir įprasta tokiais atvejais, sovchozų darbuotojus smarkiai išbarė pirmasis sekretorius A. Sniečkus.

EICHMANO BYLOJE JERUZALĖJE BUVO MINĖTA IR LIETUVA

Kaip žinoma, kaltinamo organizavusį 6 milijonų žydų nužudymu Eichmano byloje Jeruzalėje pakartotinai buvo minima ir Lietuvos vardas. Kaltinamajame akte Eichmanas kaltinamas ir Lietuvos žydų žudymų organizavimu. Be abejo ilgoje byloje teisme pasirodys ir liudininkai, kilę iš Lietuvos. Pažymėtina, kad Eichmanas ir dabar nepripažįsta kaltę: Jis paneigė kaltę visais 15 punktų 12 tų punktų numato mirties bausmę. Bet tardymuose prieš teisną jis pasisielė atgailai pats save pakarti.

— Veiksnių konferencija Vašingtone numatyta susaukti aktualiems klausimams aptarti. Už tokią konferenciją pasisakė ir praplėstas VLIKO Prezidiumas, kuris neseniai p sėdžiavo.

— Bendras Lietuvos, Latvijos ir Estijos veiksnių atsisaukimas į pasaulio tautas Pabaltijo tautų laisvės klausimu dar ruošiamas. Susisiektas su kai kuriais žymiais pasaulio laikraščiais, kurie galėtų tą atsisaukimą įsidėti. Jis bus skelbiamas kelimis svetimos kalbomis.

— Apie atėgusį į Švediją sovietinio povandeninio laivo kapitoną lietuvį švedų įstaigos vis dar laikėsi didelio santūrumo. Apklausinėjimas užsitęsė, bet tuo tarpu yra jau pasibaigęs. «Elfos Informacijų» bendradarbio Stokholme žiniomis, lietuvis jūrų kapitonas tebelaikomas Gotlando saloje. Čia jis būsiąs tol, kol Švedijos Užsieniečių reikalams spręsti komisija išspręs, duoti ar neduoti kapitonui azilio teisę Švedijoje. Jei atsisakytų duoti, atbėgusis žinoma nebūtų gražintas sovietams, bet jam būtų palikta laisvė pasirinkti sau kraštą, į kurį jis norėtų iš Švedijos išvykti. Bet jeigu atbėgusis ir gautų azilio teisę, vargu jis ilgainiui Švedijoje palikų, tikriausia jie emigructų į kitą kurį kraštą. Kapitono pavardės dar ir šiandien negalima pranešti. Jis esąs 26 metų amžiaus ir kilmės iš Žemaitijos. Švedai jam davė naują civilinį kostiumą. Lietuvių draugija Stockholme yra padarėsi žygių Užsieniečių komisijoje, kad draugijai būtų leista su savo tautiečiu susisiekti, kai tik bus galima.

Simtas Brazilijos darbininkų sindikatu smerkia komunistus

Simtas su viršum Rio de Janeiro ir kitų estadų darbininkų sindikatų, pasiuntė respublikos prezidentui raštą, kuriame reiškia pritarimą ekonominei-finansiškai vyriausybės politikai ir smerkia komunistų veikimą sindikatuose. Taip pat rašte reiškiamas nepasitenkinimas ir nepriarimas darbo ministeriui, išteiktas prez Janio Quadros dokumentas turi du pagrindinius tikslus; 1) Suorganizavimas bei apjungimas visų krašto sindikatų vadovybių, vadinamos demokratinės krypties, priešingos komunistams; 2) Išteiktame pareiškime kritikuojamas darbo ministeris Castro Neves, kuris nors netiesioginiai, komunistus remia.

Darbo ministerio įsikišimu Brazilijos uostų darbininkų sindikato vadovybė pateko į komunisto rankas

SÃO PAULO STUDENTŲ PROTESTAS SU 1080 PARASŲ

São Paulo Universiteto, teisių fakulteto studentų iniciatyva sureduotas pareiškimas kuriame reiškiamas pritarimaskovotojams didvyriams kovojantiems prieš Fidel Castro diktatūrą. Šios savaitės pradžioje po studentų manifestu jau buvo pasirašę tūkstantis aštuonias dešimtis studentų, kurie atstovauja įvairius fakultetus. Pasirašančių bus dar daugiau. Šio studentų manifesto tikslas yra parodyti, kad toli gražu ne visa, tik maža jos dalis, yra sukommunistėjusi ir įkinkyta Fidel Castro propagandon.

Panašius manifestus yra padarę ir kitų miestų studentija.

KUBOJE

Kubos demokratiniam frontui nepavyko išvaduoti krašto iš raudonosios Fidel Castro tiranijos. Į Matanzas apylinkę, kur buvo lemiamieji mūšiai, laisvės gynėjų išsikėlė daugiau trijų tūkstančių. Jie turėjo susiremti su šimtus kartų gausesne Fidel Castro kariuomene, sovietų tankais ir lėktuvais apginkluota. Daugelis laisvės ir demokratijos gynėjų krito nelygioje kovoje. Kaip laikėsi Kubos visuomenė? Kodėl ji neperėjo į sukilėlių pusę?

Nėra jokios abejonės, kad dauguma Kubos gyventojų nepakenčia raudonojo diktatoriaus. Bet taip pat yra žinoma, kad komunistiniame reži-

Tas pat atsitiko ir su Federação Nacional dos Maritimos sindikatū. Nors rinkimų metu komunistai buvo mažumoje, bet darbo ministerio kombinacijomis organizacijos vadovybė buvo išteikta mažumai, komunistams.

Rašte plačiai išdėstoma žalinga komunistų veikla kraštui ir darbininkų klasei.

Yra pramatomas sindikatų tarpe skilimas. Didelė dauguma Brazilijos darbininkų jokiū būdu nesutinka, kad jų sindikatams komunistai vadovautų.

Jau praėjo tie laikai, kada komunistai labai lengvai apdumdavo darbo klasei akis ir komunistinės propagandos tikslams išnaudodavo. Šiandien jau didelė dauguma Brazilijos darbininkų mato, kad komunizmas veda ne į šviesesnę rytojų, bet vergijon ir skurdon

me sukilti yra labai sunku ypač jis nėra naudingas, abejojant sukilimo pergale. Pagaliau ką gali padėti beginklė liaudis. Dar reikia atsiminti, kad komunistinėje diktatūroje bet koks įtarimas grėsia kalėjimu ar sušaudymu. Abejotina, ar pati Kubos tauta buvo pakankamai painformuota apie sukilimą ir ar ji prie to jau buvo paruošta. Prisiminti na, kad sukilėliams netalkino amerikūnų tankai ir karo lėktuvai...

Tačiau kova už laisvę nesi baigė. Partizaninis karas Kuboje sustiprėjo, buvo papildytas naujomis jėgomis. Partizanų eilės kasdien auga. Vieno mūšio pralaimėjimas dar nereiškia kovos už laisvę pralaimėjimo. Šita kova bus tęsiama ligi pergalės. Ypač Kubos padėtimi yra susirūpinusios jos kaimyninės valstybės. Amerikos ir kitos valstybės svarsto priemones kaip atstatyti Kuboje laisvę ir demokratiją Pietų ir Š. Amerikos valstybės jokiū būdu nepakės savame kontinente valstybės, kuri komunistiniais nuodais nuodintų kitų kraštų gyvenimą ir būtų sovietiškojo imperializmo įrankiu. Artimoje ar tolimesnėje ateityje Kubai teks pergyventi didesnių ar mažesnių sukrėtimų.

— Buenos Aires mieste studentai, prie Sovietų Rusijos pasijuntybės sudegino Rusijos ambasadoriaus automobilį protestuodami prieš Fidel Castro politiką.

LENKAI VERČIA PREZIDENTĄ KENNEDY PASISAKYTI UŽ DABARTINES LENKIJOS SIENAS

Lenkijos šefas Gomulka šio mėn. dienomis vienoje prakalboje pareiškė, kad Kennedy vyriausybė tikrovėje esanti už dabartines Lenkijos sienas (Oderio-Neisses linija). Jau prieš rinkimus pereitą rudenį Kennedy sluoksniuose buvę šita teigiama. Prezidentas Kennedy balandžio 12 d. spaudos konferencijoje pareiškė, kad jis šito sienų pripažinimo nesąsitaręs. Jis manęs, kad tos sienos turės būti nustatytos visuotinio Europos siečių tvarkymo ir taikos sutarčių sudarymo metu.

Londono lenkų egzilų organas «Dziennik Polski» aštriai kritikuoja Fed. Vokietijos vokiečių pabėgėlių organizacijų vadus, kad šie visą laiką puoselėja «revizionistines ir aneksionistines» tendencijas. Čia reikia pastebėti, kad lenkų egzilai užsienyje Lenkijos sienų pastovumo klausimu pilnai sutaria su dabartine Lenkijos komunistine Gomulkos vyriausybe. Tik lenkų katalikų sluoksniai Amerikoje pastaruoju metu kritikuoja Gomulkos režimą, kad jis ima spausti katalikų bažnyčią Girdi, jei Varšuva nesiliaus tos taktikos, Amerikos lenkai pradės kampaniją kad JAV neberemtų Lenkijos doleriais, kaip kad dabar visą laiką daro.

LENKIJOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS SMARKIAI PAKILO

1960 m. gruodžio mėn. gyventojų surašymo duomenimis šių dienų Lenkijoje buvę 29.731.000 gyventojai. Tuo tarpu prieš 10 metų būta dar tik 25.008.000. Tokiu būdu gyventojų skaičius per vieną dešimtmetį padidėjo arčiau 19%. Tai yra tikrai daug. Tuo tarpu žymiai sumažėjo

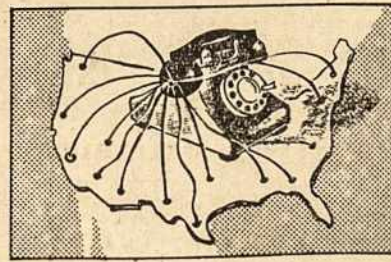
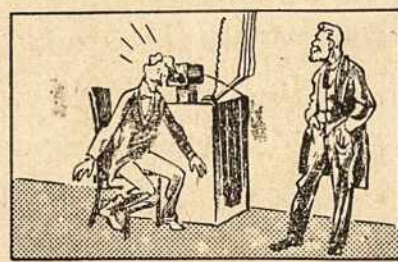
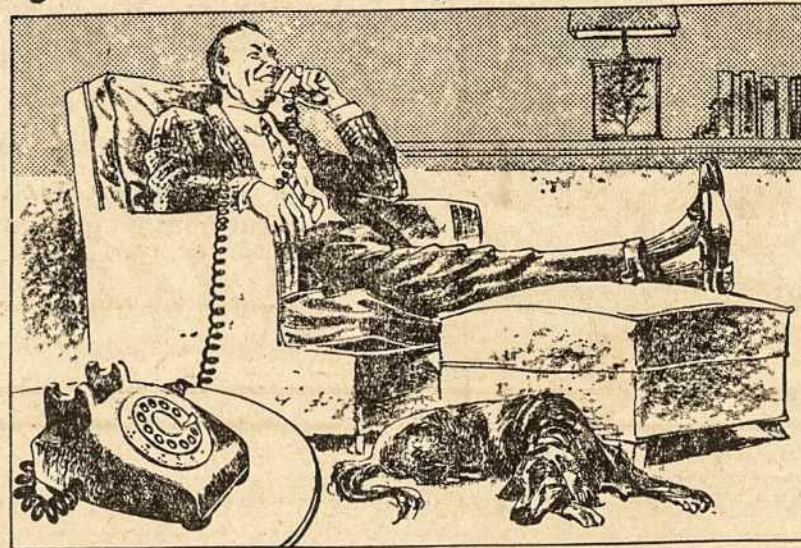
moterų persvara santykyje su vyrais 1946 metais 100-tui vyrų dar buvo dar 111 moterų, 1950 metais 109,7 moterų, o 1960 metais tik 106,8 moterų. Per karą Lenkija labai nukentėjo žmonėmis, o po karo gyventojų skaičius natūraliu būdu vėl žymiai padidėjo ir, be to gerokai priartėjo prie išsilyginimo vyrų moterų santykis.

Kai dėl Lenkijos miestų, tai Varšuva dabar turinti 1 036 000 gyventojų, Lodžė 708 400, Krokva 479 000, Wrocławas (Breslau) dabar yra tik ketvirtoje vietoje, taigi turi mažiau negu 479.000 gyventojų, žymiai mažiau kaip prieš karą. Poznanė esanti 5-je vietoje. Štetynas ir Katovicai turi maždaug po lygiai: 268.000.

Dar smulkmena: Suaugusiųjų (darbingųjų) nuošimtis miestuose sudaręs 57,9%, kaimuose 52,4%.

— PET pavasarinės sesijos Europoje nebus, kaip pranešama iš New Yorko. Nėra tam realių galimų. Bet Europos Tarybos Patariamąjį seimo metu Strassburge balandžio 24-28 d.d. PET delegatai visvien dalyvaus. Nutarta į Strasburgą pasiųsti po vieną atstovą iš Londono, Paryžiaus ir Bonnos delegatūrų. Be to, dalyvaus ir ACEN (PET) biuro Paryžiuje vedėjas, dr. Rehak. — PET vadovybė nuomato iš New Yorko į Europą atvykti gegužės mėn. pradžioje ar birželio mėn. pradžioje.

— Pagerbė M. K. Čiurlionį. Lietuviai visame pasaulyje — ir šiaurės ir anapus geležinės sienos — pagerbė įžymų Lietuvos dailininką, muziką M. K. Čiurlionį, kuriam šiemet suėjo 50 metų nuo jo mirties. — Net svetimtaučiai pagerbė Čiurlionį. Štai «Free Europe» radijas Miunchene neseniai davė ruso dailininko Jurgio Annenkovo pranešimą Rusi

Amerikoje šiuo metu yra 64 milijonai telefonų. Mokestis yra labai mažas, taip, kad telefonas yra visiems piliečiams prieinamas.

Telefonas buvo išrastas 1876 m. Jį išrado Alexander Graham Bell skotietis mokytojas emigravęs Š. Amerikon 1871 m. Šiuo metu Amerikoje galima telefonuoti tiesioginiai, be centralinės pagalbos, į šimtus miestų.

jos meno temomis Autorius dar iki 1924 metų pro esoriavę Sovietų meno akademijoje ir nupiešęs Lenino, Trockio, Stalino ir kitų vadų paveikslus. Dabar gyvena Paryžiuje. Pasak Annenkovą, Rusijos vadai Čiurlionį laiką «Rusijos lietuvius» Pagal jį, grįžę iš Sovietų Sąjungos turistai pasakoja, kad eilės žymių dailininkų kūrinius, nepatinkančius partijos vadovybei, sovietinės įstaigos slepia ir muziejuose nerodo. Jų tarpe esąs ir Čiurlionis, nors visi žino, kad Čiurlionis įtaškoje Rusijoje išaugo visa eilė žymių dailininkų. Pagal Annenkovą, Sovietų Sąjunga turėtų neslėpti Čiurlionio kūrinius, bet jo vardu net atskirą muziejų pavadinti.

— Atentatas prieš ukrainiečių egzilus Miunchene Balandžio 12 d. 3 val sprogmenys,

prilipdyti prie ukrainiečių spaustuvių «Cicero» patalpų, sprogo ir suardė sieną ir kita. Žmonių nenukentėjo Spaustuvėje spausdinamas ukrainiečių egzilų laikraštis Prieškurį laiką buvo bandytas atentatas prieš to laikraščio redaktorių. Jis gavo per pašta siuntinėlį, kuris atidarius sprogo ir redaktorių tik lengvai sužeidė. Policija įvykį tiria. Esama įsitikinimo, kad tai politinis atentatas.

— Sovietų įstaigos vėl kliudo pabaltiečiams užsienyje. «Eltos Informacijų bendradarbio pranešimu iš Stockholmo sovietų ambasada Švedijoje pradėjo naują taktiką prieš gyvenančius ir įpiliėtintus Švedijoje pabaltiečius. Kai pabaltiečių pilietybės klausimu švedų užsienio reikalų ministerija kreipėsi į ambasadą, sovietai atsakė, kad Sovietų Sąjun

ga «nepripažįstanti» paliestiesiems asmenims švedų pilietybės. Čia ejo reikalas apie asmenis, kurie jau seniai gyvena Švedijoje ir yra Švedijos piliečiai.

Iš Anglijos pranešami panašūs sovietų ambasados užsiužėjimai. Ir ten ambasada atsisakiusi pripažinti britų pilietybę asmenims, kilusiems iš Pabaltijo kraštų.

Nei iš Stockholmo, nei iš Londono nepranešami smulkesni to atsakymo motyvai. Reikia manyti, kad tos ambasados elgiasi panašiai, kaip Sovietų Sąjungos ambasada Vašingtone, kuri sutiko kai kuriems Pabaltijo kilmės asmenims vizas į Sovietų Sąjungą ir Pabaltijį duoti tik tuomet, kai jie formaliai pasirašys atsisaką sovietinės pilietybės Sovietai, mat, visus pabaltiečius nedavusius tokio parašo, skaito sovietiniais piliečiais. Gi pabaltiečiais yra sunku duoti tokį parašą, nes tai eitu prieš jų tautinę ir valstybinę sąžinę. Jie juk save sovietiniais piliečiais nelaikė ir nelaiko.

— Stockholme švedų kalba leidžiamas pabaltiečių biuletenis «Balt-Press» pradėjo šes tuosius metus. Nuo šių metų biuletenio redagavimą perėmė A. Kaelas, žinomas estų publicistas ir dabartinės Estijos padėties tyrinėtojas. Biuletenio tikslas yra pateikti Skandinavijos politiniam sluoksniams teisingą ir kiek galima patikrintą informaciją apie esamą padėtį Pabaltijo kraštuose. Biuletenio bendradarbiai priklauso įvairioms politinėms srovėms, kurioms yra bendras reikalavimas atstatyti Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybę. Balt-Press leidžia Estų tautinis komitetas, Estų tautinis fondas ir Skandinavijos latvių tautinis fondas.

Jonas Kaseliūnas

Imkime Savo Manta ir Keliuokime!

(pabaiga)

O po to pasijutau karališkai, lyg savo kambary sėdėčiau. Žvilgtelėjau pro langą ir tepamatau debesis apačioje ir viršuje. Net suabejojau, kur čia dabar galėtų būti dangus, apačioje ar viršuje? Visa laimė, kad apačioje esą debesis ėmė retėti, tai pro plyšius pastebėjau žemę, kurią jau baigėme praskristi. Priešais atsivėrė didžiulis vandens plotas (Karibų jūra), kurį dabar nuo žemės skyrė ilgas pakraščio ruožas, lygiai toks, kokį matome žemėlapiuose. Skrendame virš jūros, kuri tiek pat melsva, kaip dangus, sunku beatskirti tikrąjį dangų. Juo labiau, kad po lėktuvu ir virš jo matėsi lygiai tokie pat karpyti debesis. Stengiuos įsivėrėti jūron ir dabar tik pamatau, kaip blizga saulės apšviestas jos paviršius. Vietomis vanduo darėsi tai gels-

vas, tai žalsvas, ar net tamsiai mėlynas. ypač ten, kur debesų lopai sulaukydavo saulės spindulius. Dar galiukas, ir pamatau keletą pasakiško grožio salėlių. Jos buvo apsuptos įvairių spalvų juostomis. Tarsi kokia vaivorykštė, ar meniškų spalvų brūkšniu jas būtų apvedžiojęs koks dailininkas. Nejučiom prisiminiau dailininką Joną Rimšą ir jo spalvinguosius paveikslus. Tačiau niekur man neteko matyti tokių piešinių, kaip čia — natūralioje gamtoje. Tik pasakojant girdėjau iš tų, kuriems teko skristi virš Karibų jūros.

BARANKILA

Ir taip, tarp dangaus ir jūros pakabojęs apie pusantros valandos, pagaliau pastebiu vėl ilgą pakrantės ruožą, už kurio ėmė rodytis ir nameliškščiai tarp daubų. Paskui pasi-

rodė ir keletai su automobiliukais, kurie didėjo. Iš to galima buvo spręsti, jog artėjo prie žemės. Tik niekur ne pastebiu lėktuvų tako. Jau esame taip arti žemės, kad matau ir žmones einančius keliais, o lėktuvas neria tiesiai miškan, lydima savo šešėlio (buvo saulėtas popietis). Štai ga jis pakrypsta į kairę ir jaučiu, kaip virš medžių sukame ratą. Pamatau besiganančią gyvulių bandą. Viena karvė pariečia uodegą ir pasileidžia bėgti, kiek įkirsdama, o paskui ją ir kitos. Staiga pajuntu po sėdyne lengvą stuktelėjimą ir pamatau asfaltuotą kelią po sparnu. Lėktuvo greitis palaipsniui mažėja, ir sustoja tik tada, kai aerodromo stotis jau buvo gerokai už mūsų. Teko lėktuvui grįžti gerą kelio galą. Sustojame. Nutyla veikė motorai. Garsia kalbyje išgirstu: «Barankila» ir iš tolimesnių pranešimų su siorientuoju, jog už 15 minučių šis lėktuvas tęs savo kelionę Venezuelon.

Prašomi išlipti tik tie, kurių kelio galas Barankiloje Pakilavo vos keletas keleivių, tarpe jų ir aš, ir einame prie išėjimo, kur bestovinėjos tos pačios besišypsančios damos ir vyriškis pareigūnas.

Einame pro muitinę. Maža ūgis tarnautojas peržiūri mano dokumentus ir klausia: «O kur darbo sutartis?» Paaškinu, jog sutartį dar uždarysiu Kartagenoj. Jis nebetrukdo, uždeda antspaudą pase ir pasirašo. Pralendu nekliudomas ir pro muitinę. Mažūgis, į kurį vėl kreipiausi, mane užtikrina, kad mano likęs Panamose bagažas bus pristatytas Kartagenon. Jo vardas esąs gracinės įstaigos atstovas prie aerodromo, ir aš galys visuomet į jį kreiptis. Bičiuliškai atsiveikiname. Ar taksio vairuot jui jis paaiškina, kur mane turi nuvežti, ir aš nespėjau apsižiūrėti, kai apdariskę vaikūzai pasitvėre mano daiktus ir tempia. Norom nenorom turėjau jiems duoti pinigų,

nors puikiai pats galėjau tuos daiktus panešti.

Sustojome prie autobusų stoties, iš kur keleiviai vežami Kartagenon. Bematant vėl mūsų taksį apspito driskių juodukų gauja. Jie kėlė tokį triukšmą, kad man pasidarė visiškai nejauku. O šoferis saiko, kad atvažiuome. Paėmė iš manęs du dolerius. Tačiau nusiperku bilietą Kartagenon už 7 pezus (daviau dolerį, nes toks kursas dolerio). Liko pusvalandis iki išvažiuavimo, tad liko laiko pasižvalgyti po miestą. Stebiu praeivius. Jie visi apdriskę, mažiukai, kūdi, apšepę, daugumoje pusjuodžiai. Daugelis iš jų laikė rankoje tokius skydelius, kuriuose prisieta visokių menkaverčių daiktelių. Tuos skydelius jie akiplėšiškai kiša keleiviams po nosia, kad ką nors nupirktų. Nuo tų skydelininkų varga negalais pasisekė pasprukti. Nemažiau įkyrūs čia ir taksijai.

Mokinuka Beauklėjant

(Tęsinys)

Vaikas iki 7 metų domisi daiktais, sekdamas savo nesąmoningus ar akimirksnio impulsus. Jam tie daiktai rūpėjo tiek, kiek jie turėjo asmenišką, subjektyvų interesą. Apie 8-9-tuosius metus vaikas pradeda jais domėtis iš pagrindų, nori juos objektyviai, bešališkai pažinti vien dėl paties pažinimo. Tai protinio žingeidumo arba objektyvaus domėjimosi laikotarpis.

Todėl vaikas mėgsta šiuo metu rinkti įvairias kolekcijas. Padėkime jam tame užsi mojime praturtinti savo žinojimą, įgalindami jį susidaryti įvairias kolekcijas

— vabalų, insektų, naudingų augalų vaistams, trušiams, paukščiams,

— akmenukų, mineralų, metalų, straigių ir kiaušų;

— pašto ženklų, atvirukų, fotografijų (padėti vaikui, kiek jam tai patinka ir pagal jo pajėgumą bei pinigines išgalas).

8-12 tieji metai yra taip pat laikotarpis protinių žaidimų, statymo ir mechaniško išradymo, kad ir žaislų ar žadin-tuvo.

Tačiau šiuo laikotarpiu silpnėja vaiko vaizduotė. Tai vyksta dėl daiktų geresnio pažinimo, dėl kritiškos ir nuoseklumo sąmonės, funkcijos išsivystymo. Bet nereikia leisti vaiko vaizduotei užgęsti. Reikia išlaikyti vaiko fantazijos galią, kad ji vėliau būtų kūrybiškai pajėgi, turtinga tiek žodiniuose, tiek meniškuose pasireiškimuose. Skatiname tad ją pasireikšti dabar žaidimuose, piešiniuose,

vaidinimuose, atpasakojimuose, dainavime, švilpavime ir pan. Užtat padėkime vaikui pasidaryti ar įsigyti:

— įvairių dėžučių, kaladėlių, kieto popieriaus lapų «staitybai», vežimukų, žaislų, išardomų ir svydamų dalykų, kurie reikalauja tam tikro žinojimo ir sugebėjimo;

— lėlių su jų drabuželiais, kareiviukų su ginklais...

— marionečių arba teatro lėlių paties vaiko pasidaromų jo įsivaizduotam vaidiniui;

— korygų su praeities didvyrių, su istorijos sugyventais pavaizdavimais bei kelionių į nežinomas šalis. Juras ir ašigalius aprašymais;

— piešimui įvairių spalvų pieštukų, dar geriau dažų dėžutę drauge su dideliais paprasto popieriaus lapais, skatinant vaiką ant jų išreikšti savo sugalvotus vaizdus.

Jei vaikas nuobodžiauja ir nežino ką daryti, tai mūsų auklėtojų kaltė — nemokame vaikui atidengti tiek įdomių užsiėmimų, aistringai sudominti nančių vienuolikmečius.

VĒLYVAS VALINGUMAS.

Dera suaugusiems žinoti — tarp 8-9 metų niekas dar nevaržo vaiko gyvastingumo: jis yra judrus, triukšmingas, plepiškas, be varžymosi. Jo įvairiausi «kodėli» ir kitokie žingeidumo prasiveržimai išsivysto labai į naudą jo protiniam išsivystimui.

Dėl šito trūkumo socialinio spaudimo arba varžymosi dėl kitų menkos vertės tėra neigiami įsakymai įvairūs draudimai, kuriuos suaugusieji jam

šimtais duoda: «Nekelk tikiškumo, nebildink kojomis, neryk nekramtęs...»

Todėl seka nuosekli išvada — daug geriau yra pozityviai panaudoti vaiko gyvastingumo srovę, ir jo išbūdančią valią, duodant teigiamus, linksnius ir žadinančius įsakymus, pavyzdžiui, «Dabar sėskis pasilsėti nes sesutė turi pamiegoti», «Gerai sukramtyki kąsni, kad išaugtum stiprus ir didelis!»

Pagarba kitiems, atsižvelgimas į kitus, kitų kritikos baimė ir kitokie socialiniai «varžtai» pradeda labiau reikštis apie 10-12 metus. Kreipkime į tai dėmesio, ugdykime juos. Jie bus labai reikalingi kai ateis 13 metų lytinio brendimo krizė. Tačiau neužmuškime vaiko spontaniškumo, laisvo pasireiškimo.

Viena gal pagrindiniausių priemonių pažadinti vaiko valingumą yra skatinimas vaiką nugalėti savo bailumą išlikti ramiam prieš bauginantį daiktą ar vietą bei nugalėti įvairius pavojus. Puiki priemonė yra kelionė į nedidelius kalnus iškištą stovyklą.

Vaikas nuo 7 metų jau pajėgia susitelkti ties kuriuo dalyku. Tačiau tai trunka ne ilgai ilgiau susitelkti išmokta tik palengva. Per vienos valandos pamoką patys gerieji 10 metų mokinukai yra bent pusę laiko išsiblaškę! Tikrai daugel mokytojų ir suaugusių piktinauja vaikų atydumą — duodami ilgą pamoką ir pasakui dar reikia laukti ilgo pamokų paruošimo 10 metų vaikas ne turėtų būti įpareigojamas sėdimam darbui daugiau kaip 4 valandas per dieną. Tik daug vėliau, 18 metų jau nuolis yra pajėgus pilnai sudrausminti savo judrumo impulsus, jausmus ir ilgai palai

Pavojuje kataliku baznyčia Konge

Daugelis girdėję apie katalikų kunigų, vienuolių ir pasauliečių persekiojimus buvusiam belgų Konge, valdžioje įsigalėjus ministrų Pirmininkui Patriek Lumumba. Jį atstčius nuo valdžios ir į Kongą atvykus Jungtinių Tautų kariuomenei, žmonės mano, kad Bažnyčios persekiojimas Konge pasibaigė. Bet taip nėra.

Tik centriniame Konge, kur valdo prezidentas J. Kasavubu ir generolas Mobutu ir dalyje Katangos, valdomos prezidento Thombse — tie persekiojimai yra aptilę. Tačiau šiaurinėje Katangos dalyje, provincijose Oriental, Equador, pietinėje Kivu ir Kasai ir toliau komunistai tebevykdo stiprų katalikų persekiojimą. Tai apima pačias turtingiausias Kongo sritis, kur gyvena milijonai žmonių, iš kurių 1.200.000 katalikų. Nuo 1959 metų šioje dalyje komunistai vis stipriau ir stipriau įsigali.

Nekalbėsime šį kartą apie provinciją Oriental, kurią valdo vienas iš stipriausių Lumumbos rėmėjų komunistas Gizenko, dabar pasiskelbęs jo įpėdiniu. Ten katalikams labai sunku ir jie atvirai persekiojami. Kartą ten buvo suimti vieni misionieriai. Tik dėl ka Jungtinių Tautų įsikišimo vėliau buvo paleisti.

Iš šios provincijos lumumbistai deda visas pastangas

kyti valingą dėmesį. Tačiau šiai lygsvarai jau nuo dabar turi būti ruošiamas.

(B. D.)

Guy Jacquin

įsigalėti ir Kivu provincijoje. Kivu ministrų Pirmininką kataliką Joną Mirunho dauge su trimis kitais ministrais jie suėmė ir išgabeno į provinciją Oriental. Ten juos kalino, kankino ir pagaliau nužudė. Bet dėl to neprotestavo nei Rusija, taip pat nei Jungtinės Amerikos Valstybės nei Brazilija, nei įvairios darbininkų ir studentų sąjungos! O kaip Lumumbą nužudžius jos protestavo, jaudinosi ir kėlė triukšmą visame pasaulyje darbininkų ir studentų draugijos! Ar tai nėra komunistų propagandos įtaka!?

Mirunho vietoje pastatė komunistą Kashamura kuris turi padėjęju Albertą Kisongos, išauklėtą už geležinės uždangos, ir baltaodį «Babin». Šis sakosi būk esąs kanadietis, tačiau turi pasą iš Rytų Berlyno ir Pragos. Kivu provincijoje visa policija sudaryta iš Orientalų arba Lumumbos rasis žmonių.

Jie persekiojimus vykdo kaip ir kituose komunistų kraštuose: slapta persekioja Katalikų Akcijos, Marijos Legiono, Ksaverio sąjūdžio vadus ir narius. Jų dvasios vadus kun. Lauwers ir Defour ištrėmė iš Kongo. Tai paskelbia misionierių deportacija, tai vienus misionierius suima, tai po kiek laiko vėl paleidžia su kvailais paaiškinimais ir atsiprašymais. Tai paskelbia kad kunigai užmušė Lumumbą, kad varo politika ir pan..

Persekioja ir vienišai: misionierius kunigus. Vos užmuštas, kai kur vienuolis išpriejartautos, misijų namai užpuolami ar padegami. Visos katalikų mokyklos na-

(Nukelta į 6 pusl.)

KARTAGENON

Mano kelionės galas Karta-genoje. Dar liko 180 kilometrų. Mano bilieto kaina 1 doleris. Už tokį atstumą man ro dėti per pigu. Bet pasirodė, kad autobusu oūčiau nuvažia vės už pusę kainos. Taksii važiuoju septyniuose. Taksiių vairuotojams valdžia teikė ypatingų lengvatų, nes jaučiamas jų trūkumas. Taipgi jie yra vieninteliai, kurie atleidžiami nuo didelių muitų mą šinių įvežimo atvejais iš užsienio, jei perkama viešam nau dojimui. Jų lengvosios mašinos puikios — beveik visos naujausio modelio Fordukai ir Plymouthukai. Tokiomis mašinėlėmis Sanpaulyje tevažinėja tik milijonieriai.

Pagaliau pajudame. Sėdžiu tarpe mažo ūgio pakūdusių tamsiaodžių. Važiuoja ir viena porelė su žviegiančiu kūdikiu. Už valandėlės šoferis įjungia radiją tokiu stiprumu, orieš kurį to kūdikio verksmas vienai niekai Maniau, kad neišlaikys mano ausų būgneliai. Kad nors muzika būtų į ką panaši. Pasijutau sėdįs tarp indėnų Eetrūko tik, kad jie pareikalauti sustabdyti ma-

šiną, kad apie ją galėtų pašokti indėnų šokį. Bet jie nestabdo mašinos. Dar minutė, ir matau, kad ši muzika pradeda keleivius migdyti. Ir iš tikro, jie netrukus visi miegojo, kai kurie net knarkdani. O mašina švilpdama lekia asfaltuotu keliu.

Nusišluostau prakaitą ir žvelgiu pro langą. Krūmokšniai, daubos ir žemės spalva ta pati, kaip Brazilijoje. Kai kur reginys net lietuvišką gamtą primena nes tematau tik lygumas. Išvažiuojant iš Barankilos mačiau ištisą priemiestį mąžyčių, be galo skurdžių, pašūrių, netvarkingai išdėstytų smėliuotame žemės paviršiuje. Jos dengtos šiauais šiaudiniais stogais namelių, čių pastebėjau ir Barankilos miesto centre, kurie nesiderino prie modernišku namų. Vietoj idirbtos žemės tematau po pūdyką besiganančius gyvulus, kurių niekas neprižiūri. Tik skurdi surūdijusių spygliuota vielų tvorelė su grioviu abiejuose kelio šonuose neleidžia jų patekti ant kelio, kuriu automobiliai laksto kaip patrakę. O tų pašūrių gyven tojai, tai nuogi ar pusnuogiai juodukai. Apie jų gyvenvie-

tes nematyt jokio darželio. Tik banano medis ar apelsin medis neužmirštas pasodinti. Pakeliui pravažiuojam pro jo jukus užsikereplinius ant asilukų Raitelio kojos beveik siekia žemę, nes asilukai neką didesni už ožkas. Negana to, vargšas gyvulėlis dar per svertas ir dviem didžiuliais maišais. Tad galite dabar įsivaizduoti tą kerėplą, kurią ant savęs laikė siūlo plūmo asiluko kojėlės, bejudančios stačiu kampu virš asfalto.

Po valandos šoferis išjungia radiją, ir matau, kaip visi keleiviai, trindamiesi akis, ke liasi iš miego. Tai keisti žmonės, pagalvojau, kai triukšmo nebėra, jie pabunda. Šoferis sustojo pirmam pastoviui. Vos šoferis atidarė mašinos duris, kai ją apgulė didžiausia vaikų krūva. Ji spėgdami, viens kitam ant sprando lipdami, mums siūlė keptos žuvies, vištienos, vėžiukų ir net jau atkūmštos kokakolos. Keleiviai, nugalėję šį «apgulimą», išsiskirstė. O aš likau mašinoje priremtas kepsniais, kuriuos bijojau paliesti dėl jų nešvarumo. Tie vaikigaliai ir patys buvo labai nešvarūs,

viens kitam į užpakalius spardė ir per mano mašią spjau dė. Matomai, jie vienas kitam pavydėjo to įkryaus landumo, nes siūlomi patiekalai buvo visų tie patys. Jie buvo basi, iki pusės nuogi, juodaodžiai. Tarpe jų sukosi ir jų pusnagė mama, kuri, kokietiškaip vaipydamasi bei kraipydamasi kyštelėjo mano panosėn paskrudintos kiaulės skūros. To jau man buvo per daug. Pasitraukiau atbulas, prisidėngęs burną ranka. Toks «poilsio» laikas man buvo kančia, o kititi keleiviai, ramiai stumdydami juos užpuolusius vaikūzus dėl to nė kiek nesijaudino. Jiems tai buvo paprasta, kas dieniška.

Pagaliau šoferis įjungia motorą ir radiją su laukinių staugalų muzika. Vėl užmigdo keleivius, tik ne mane. Tik po geros valandos pasiekėme pirmuosius Kartagenos grytelinius. Šoferis sumažino radijo garsumą ir keleiviai pabudo, krapštydamiesi akis.

Pro įlankas, sąsmaukas, pu siasalius ir pro žvejų uostą pasiekiamė neblogai atrodan tį miesto centriuką. Gana švarus, o vidury aikštės ratu stiebuose plevėsuoja apie 20 vė-

liavų. Lyg tyčia, mano didžiau siam nustebimui, dvi iš jų lie tuviškos trispalvės. Kai tik sustojome, nuskubėjau prie vėliavų Klausiu vieno praeivio, o po jo ir kito, ką turi reikšti tos vėliavos, o ypatin-gai ši trispalvė. Nepažįstamas sako, kad tai olimpinių žaidimų vėliavų, o šioji esanti venecueliška, o greta jos (kuri buvo lygiai tų pačių spalvų ir derinių) esanti Ekvadoro valstybės. Aš norėjau jam suukti: «Nekalbėk nieku! Tai lietuviškos vėliavos!»

Pralinksmėjęs, skubu atgal ir paprašau bagažinės prižiūrėtojo padėti man telefonu su siskambinti su muziku Zenonu Jonušu kurio kviečiamas atvykau užimti vietą Kartagenos Muzikos Mokykloje ir Ginkluotų Pajėgų Jūrų Laivyno orkestre (tik vizą gavau tarpininkaujant Kolūmbijos Liet. Katalikų K-to Pirm. k. Tėvui Myk. Tamošiūnui) Jonušo neprisiskambinau, nes buvo išvykęs. Pernakvojau viešbutyje. Iš ryto prisistatė tam siaodis vyras, pasisakęs esąs muz. Zenono siūstas pasiimti manęs. Kelionė baigta. Žengiu naujan gyveniman.

Šis «Jaunystės Aido» numeris talpina medžiagą, kurią parūpino studentai ateitininkai: J. Tijūnėlis, O. Matelionytė, V. Tūbelis, J. Bratkauskaitė, A. Žibas, A. Tyla.

Vincas Tūbelis

Teisės pagrindai, Tvarka ir teisybė

Žmogus negali ir niekad negyveno vienas. Visada drauge su kitais jungėsi ir jungiasi, kad galėtų gyventi ir tik šiaip gali gyventi.

Kur yra daugiau kaip vienas žmogus, ten turi rasti ir teisę. Jau senais laikais romėnai sakydavo, kad «Ubi so cietas ibi jus» ir «ubi jus ibi societas». Nei teisė gali būti be žmogaus, nei galima suprasti būrį žmonių be teisės. Šiandien didesnis žmonių vienetas yra valstybė gali sudaryti tauta, bet kartais valstybė jungia savyje kelias tautas. Valstybė, kaip ir mažiausias žmonių susibūrimas turi turėti savo teisę.

Teisės pagrindas, teisybė ar tvarka? Man rodos, kad praktiška šių dienų teisė dažnai neįieško teisybės, tik stengiasi išlaikyti tvarką.

Valstybė turi dvejoją uždavinį. Išlaikyti savo nepriklausomybę, ty turėti pakankamai jėgų apsiginti nuo tų, kurie į ją kėsiasi. Antra, išlaikyti tvarką viduje. Tam tikslui ji leidžia įstatymus.

Įstatymai yra tik forma, jų pagrindą reikia ieškoti kitose srityse, kaip filosofijoje, religijoje, sociologijoje ir kit.

Mes galime suprasti, kad ne teisybė yra buvusi teisės pagrindas, nes ji yra viena ir pastovi visiems laikams, o teisės keičiasi ne tik amžiais, bet ir metais. Teisybė keistis negali. Jei teisė būtų lygu teisybei, tai demokratiniuose kraštuose nuosavybė būtų teisybė, bet socialistinėje santvarkoje ne? Vergija būtų buvusi teisybė prieš eilę metų, bet dabar jau ne? Mirties bausmė būtų teisybė Amerikoje, o Brazilijoje neteisybė?

Tokių pavyzdžių galima rasti ne tik istorijoje ir svetimose kraštuose, bet ir šiandien čia pat:

Pav. Žmogus turi savo nuo savą sklypą bet negali statyti namą prie šaligatvio - kur teisybė? Kitas turi savo namą bet negali atsiimti iš nuomininko - kur teisybė? Darbdavys turi darbo, bet neturi laisvės pasirinkti darbininkus už sienę, įstatymas liepia tam tikrą nuosimtį samdyti brazilų. Fabrikantas turi darbo, bet negali liepti savo darbininkams dirbti ilgiau, negu nus-

tatytas vaikas. Šių pavyzdžių neturėjome prieš kelias dešimtis metų ir ne visose valstybėse juos galima aptikti, bet teisė buvo visur ir visuomet. Kodėl tiek daug teisių buvo panaikinta ir atnaujinta, ar dėlto, kad valdantieji ieškoję teisybės? Regis, kad ne!

Nustatytos tos pačios algos (salario minimo) suaugusiam ir mažamečiui, kad būtų įvykdyta teisybė ar kad neatsitiktų, kaip Anglijoje, indurijos eros pradžioje, kur vaikai dirbo dirbtuvėse ir maitino tėvus, nes darbdaviai nenorėjo jų samdyti ir mokėti didesnę algą?

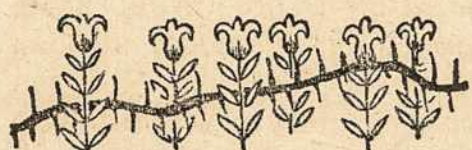
Duota teisė gyventi nuomininkui namuose be nuomos pakėlimo, kad būtų teisinga, ar kad nekiltų pragyvenimo lygis ir valstybei būtų lengviau tvarkytis. Jei valstybė nesigins nuo priešų bus užgrobita, jei neturės vidur tvarkos, tai ta netvarka ją sugriaus iš vidaus. Su teisybe ar be teisybės, jei ji išlaiko tvarką, valstybė išsilaiko. So vietų sąjungoje nėra teisybės, bet įstatymai spaudžia savo tvarką ir valstybė išsilaiko. Tuo tarpu Lenkija po Liublino Unijos stokojo savo viduje tvarkos, tvarkai palaikyti šaukėsi svetimų jėgų, ką apmokėjo nepriklausomybės kaina, ne tik savo, bet kartu į nelaimę įtraukė ir Lietuvą.

Perdaug rašiau apie teisybę, maža ką apie ją žinodamas ir maža supraddamas. — Kodėl?

Pagalvojau: Pilotas klausė Kristų, kas yra teisybė? ir jis neatsakė nieko? Bet anksčiau buvo sakęs — AŠ ESU TEISYBĖ.

O kiek netiesos, pralieta kraujo, skriaudų, persekiojimų buvo padaryta šitai Teisybei istorijos bėgyje šiam pasaulyje.

Kiek netiesos padarė net tie, kurie ėjo Jo Vardu.

Du Paveikslai

PIRMAS PAVEIKSLAS

IS MŪSŲ SACHMATŲ ISTORIJOS

Pilkas buvo gyvenimas Kauno provincijos mieste prieš pirmąjį didįjį karą. Seni, menki pažiūrėti namai, palengva bidzenanti konkė apsnūdusios gatvės kur ne kur nuobodžiau įsami miesto sargas — štai senojo Kauno vaizdas

Ir vis dėlto nuo senų laikų šiame provincijos mieste buvo žmonių kuopelių mėgusių ir aukštesnių šachmatų lošimą. Šachmatininkai rinkdavosi kavinėse.

Lošėjų buvo daug, bet visi vadinamieji «na urspileriai» ty neišėję teorijos ir neturį plataus šachmatinio akiračio. Ir sunku buvo tais laikais pasidaryti geram šachmatininkui. Juk dar 1909 m. viena tebuvo skurdi šachmatų teorijos knygelė rusų kalba — pa senusio Diufreno veikalėlio vertimas, bet ir ta mažutė knygelė atrodė lyg pati gudrybė mūsų šachmatininkams.

Jos žinia seniesiems Kauno lošėjams rodėsi negirdėtai didelė.

Toks buvo mūsų šachmatininkų lygis tais laikais

Ir vis dėlto Kauno miestas gali didžiulis įrašęs garbinų puslapių šachmatų istorijai. Šio amžiaus pradžioje Kaunas davė pasauliui Bliumenfeldą (gimė ir augo Kaune). Jis išgarsėjo tais laikais ne tik gražiu ir labai smarkiu lošimu, bet ypač savo teorinėmis naujienėmėmis, kaip kad garsingais Bliumenfeldo ėjimais šotlandiškojoje partijoje. Tas pat Bliumenfeldas jau po karo rado idomų gynimąsi in diškojoje partijoje vadinamąjį «Bliumenfeldo gynimąsi» kurs 1921-3 metais domino visus tuos šachmatininkus, kurie lošdami juodaisiais tuoju stengias pagauti inic atyvą

Negalima nutylėti taip pat lošėjo M. Z. Eljaševo, kurs dažnai neblogai pasirodydavo tarptautiniuose turnyruose. Toliau, visiems seniesiems Kauno šachmatininkams gerai yra žinomi vardai J. Jappa, kurs daugelį metų buvo Kauno čempionu, d. ro Chmele, sk. kurs buvo b. ne pirmutinis Kauno lošėjas per laišku ir pagaliau adv. Čulkovo.

Tų laikų lošimo lygis mums dabar rodosi buvo gana žemas

bet šachmatų pamėgimas buvo nemažas. Ne tik tai vakarais bet ir dienos metu kavinėse būdavo pitnos visokios rūšies šachmatininkų.

Užėjęs karas išblaškė juos visus po plačiąją Rusiją.

Karas pasibaigė. Grįžus į Kauną dabar jau nepriklausomas Lietuvos laikinė sostinė, daug ko nebebuvo matyti. Atsirado šachmatų jaunikių seniau nežinomu. 1920 m. šachmatininkai ėmė steigti pirmutinį šachmatų klubą. Ypač uoliai ėmėsi šio darbo miręs pirmo laiko kapitonas Fekašis ir taip pat anksti miręs Rimša, kurie Z. Kolodno ir G. Gladšteino padedami įvykdė pirmutinį po karo turnirą. Ėmė eiti po vienas kito turnyrai. Lošimo klasė ėmė kilti. Jaunuomenė atkakliai skverbėsi į pirmąsias vietas turnyruose, palikdama senius užpakalyje. Pirmą kartą pasirodė vėtinuose laikraščiuose šachmatų skyriai. Sachmatų laikraščiai bei knygos buvo gausios daugiau iš Vokietijos. Paaiškėjo, jog be gerų teorinių žinių toli nenuėisi.

Prijungus Klaipėdą Lietuvos šachmatininkų šeima padidėjo. Stipriausias lošėjas Klaipėdoje buvo Gordonas. 1925 m. įvyko Klaipėdoje pirmutinės Kauno ir Klaipėdos miestų rungtinės. Kaunas liko nugalėtas. Kitais metais kauniečiai, nuvažiavo į Klaipėdą ir šiuokart sumušėme klaipėdiečius. Po to klaipėdiečiai pripažino mūsų pirmavimą.

(B. D.)

KAS ATŠITIKO BALANDŽIO MĖNESĮ

Surinko M. Matelionytė, J. Bratkauskaitė ir A. Tyla

— 1920 metais Varšuvoje mirė Pranas Skaveras Mykolas Bauža, gimęs 1746 m. Ukmergėje, atkreipęs savo bendramyžių dėmesį į lituanistiką ir išvertęs Napoleono Kodeksą.

— 1830 m. mirė Barzdžiūso Dionizas Poška (Paškevičius) autorius «Mužikas Žemaičių ir Lietuvos», «Giesmė muzikėlių» ir kitų eilėraščių autorius. Parašė rankraštyje išlikusį lietuvių kalbos žodyną. Lietuvoje buvo garsus ir jaunimo mielai laukomas Poškos «Baublys» muziejėlis įrengtas išpuvusio Ažuolo viduje.

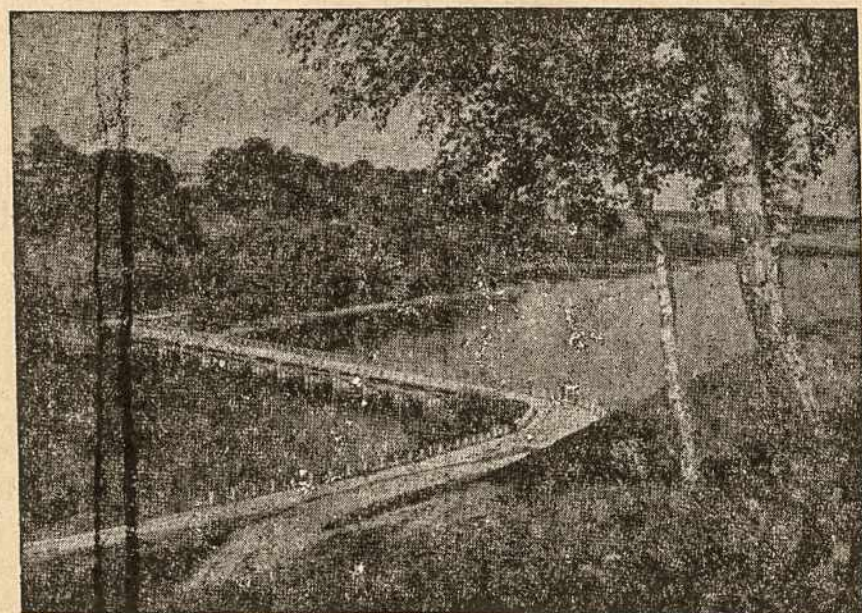
— 1892 m. Gimė Antanas Giedraitis (Giedrius) populiarus vaikų rašytojas dabar gyvenąs Amerikoje.

— 1883 m. Kamajuose mirė Antanas Strazdas (Strazdelis) giesmės «Pulkim ant kelių» ir daugelio dainomis išvirtusių eilėraščių autorius.

— 1888 m. IV gimė ELIZIJE JUS DRAUGELIS, vienas iš nedaugelio Brazilijos ateitininkų sendraugių «Rūtos» draugijos pirmininkas, ateitininkų sąjūdžio pirmūnas, pirmųjų «Ateičių» iliustratorius ir redakcijos narys, Lietuvos Tarybos, ir seimų atstovas, Lietuvos ministeris. Dabar gyvena S. Paulyje, kaip pensininkas ir skaito viso p saulie lietuvių spaudą ir parašo nemažai straipsnių.

— 1933 metais balandžio 29 dieną Kaune mirė kun. Tumas Vaižgantas, rašytojas ir publicistas. Autorius «Pragiedrulių» «Dėdės ir dėdienės» ir daugelio kitų rastų. Stipriai judino lietuvišką sąjūdį ir platinė

(pabaiga 6 pusl.)

Vienas iš gražiųjų Lietuvos vaizdelių

FABRICA DE MALHAS

Petras Šukys

gamina meniškus ir stiprius megstiaukus, rubelius naujagimiams ir kit.
Rua Jundiapéba, 45, Fone : 63-4258 Vila Zelina (arti R. Ibitirama ir Av. Zelina).

ALBINAS VASELIAUSKAS

SIUVÉJAS

GERAS DARBAS, NEBRANGIOS KAINOS
Lietuviams daroma nuolaidos 10 procentų ir padeda nupirkti medžiagas su nuolaidom
RUA AROUCHE 123, 1' andar, sala 7. Telef 34-0516
(Alfaiate iki 9 val. vakaro).

CASA MARTINHO CLARO

RUA LIBERO BADARO, 350, SÃO PAULO

Viena iš seniausių São Paulo mieste elektros reikmenų, radijo aparatų, elektros lempų, laidų namų ruošos aparatų, abaziūrų ir kitų prekių krautuvė. Pas mus viskas pigiau, negu kitur. Užėkite įsitikinti.
Lietuviams pirkėjams, atėjusiems su šiuo skelbimu, padarysime specialią nuolaidą perkant bet ką mūsų krautuvėje.

GEROS ŽINIOS

JAU GALITE PADĖTI SAVO ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

- * Skubiai išsiunčiame aprangą, maistą, medžiagas, megztinius, vilną, odą batams ir vaistus.
 - * Turime visų medžiagų pavyzdžius!
 - * Laike 6-8 savaitių siuntiniai pasiekia Lietuvą. Oro paštu 2-3 savaitės.
 - * Siuntėjas gaus gavėjo parašu patvirtintą pakvitavimą.
 - * Visi persiuntimo mokesčiai ir maitas apmokami čia. Gavėjas nieko neturi mokėti.
 - * Siuntiniai pilnai apdrausti - žuvus grąžiname pinigais arba pasiunčiame naują.
- Kreipkitės pas:
Jonas Valavičius, R. Pe. Bened. de Camargo, 698, Penha Al. Boguslauskas, R. Uranium, 240 - Brooklyn Paulista
Rašykite: Caixa postal 493 - São Paulo.
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRÓN vyriškų rūbų

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, - V. Prudente - Fone 63-5294
São Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui
Atėkite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

Casa Sprindys & Cia.

PÇA. S. JOSÉ dos CAMPOS, 1 - V. ZELINA - TEL. 63-5915

Geležies isdirbiniai ir dažai viskas elektros irengimui namu reikmens ir zaislai, ivariausios dovanos visoms progoms.

ESCRITORIO CONTABIL*Nascimento*

Irmãos Nascimento

REG. C. R. C. SP. Nro 1.484

Atlieka firmų atidarymus, perleidimus, komercines ir industrialines apyskaitas, sutvarko dokumentus, sudaro sutartis surašo prašymus ir kitos rūšies darbus atlieka.

Juridinis Departamentas - Nejudomo turto pardavimas
Av. Zelina, 831 - Vila Zelina - Tel. 63-7140 - S. Paulo

Skaitykite «Mūsų Lietuva»

ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskritis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Residencia:
R. Joaquim Piza, 204

Raštinė:
R. 15 de Novembro, 244
4 o - Sala 7 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val.

PRANAS & CIA. LTDA.

Madeiras em geral

SÉDE: Rua México, 98 - 9.º - sala 904 - Fone: 52-0228
Enderêço Telegrafico: «C A B I U N A»
Rio de Janeiro

Serraria «I T A» - Serra dos Aimorés - Municipio de Nanque - Estado de Minas Gerais

KIRPIMO IR SIUVIMO MOKYKLA**“SOFIJA”**

Mokina kirpimo siuvimo, madų modelių braižybos ir pritaikomojo meno.

Paruošia siuvimo ir kirpimo mokytojas valdiškiems egzaminams (habilitação)

Mokykla turi visas valdiškas teises yra registruota «Departamento do Ensino Profissional»

Pamokos vyksta vakarais

- Užsirašyti pas mokyklos direktorę Sofiją Misiukaite -
Rua da Graça, 381 - casa 6 - Bom Retiro

MŪSŲ LIETUVA GALIMA UŽSISAKYTI

Ir pr. enumeraią apsimokėti pas šiuos asmenis:

Stasio Saldžio krautuvėje.
Rua Clemente Alvares, 137, Lapa.

Kun. J. Šeškevičius V. Zelinose klebonijoje,

B. Šukevičius (spaustuvėje)
Av. Zelina, 515.

J. Baužys Rua Manaias, 21

P.P. Remenčius, Praça Carlos Gomes, 180 (prie Av. Liberdade),

J. Karpavičius, Av. S. João 233 (prieš centralinį paštą),

Juozas Matelionis, Rua Iatái, 26, Casa Verde,

Tėvą P. Daugintį S.J. prie S. Gonçalo bažnyčios, Pr. João Mendes.

K. Meškauską, Lapa, Rua Williams Speers; 700, arba Mašinarščio kursuose,

VI. Pupienį, Rua Lituania 67, Mooca,

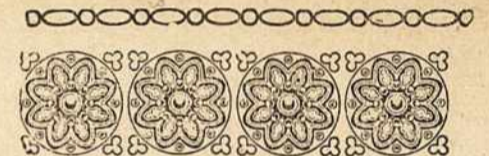
B. Tubelį ir Kučinską, Mocho Velho.

Stočkų Parquedas Nações.

«Mūsų Lietuvos» atstovai Rio de Janeiro yra kan. Zenonas Ignatavičius, Av. Paulo Frontin, 568, ir p. Uršulė Gaulienė, Rua General Pedra 351.

SIUVÉJAS

POVILAS AMBROZEVIČIUS
Rua Inhapá, 47 - V. Zelina
(prasideda iš Av. Zelina, 595)

VIENINTEL'AI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMŪS CARRIERI LTD.

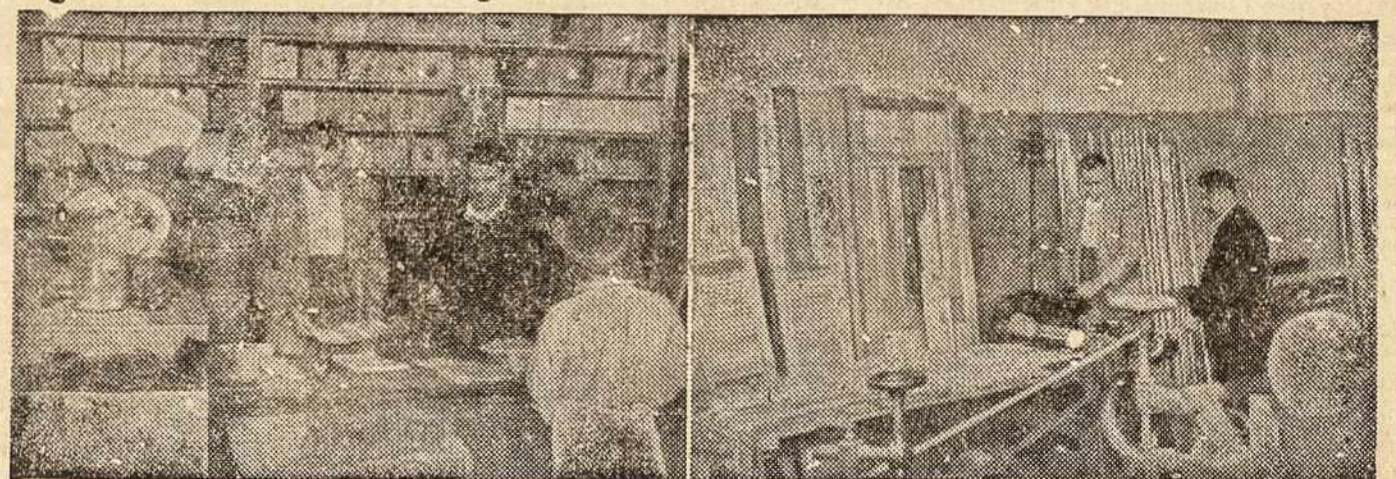
Lindoya vanduo yra labai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

Rua Dino Bueno, 795 a 835
Telefonas: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967 - SÃO PAULO

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tikrai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

RUA COSTA BARROS, 34-C TEL. 63-3285 VILA ALPINA

MŪSŲ Lietuva

AV. ZELINA, 515 — CAIXA POSTAL, 4118 — SÃO PAULO

— MOTINOS DIENOS MI-
NĖJIMA rengia Ateitininkai,
studentai, moksleiviai, jaunu-
čiai ir lietuviškos mokyklos
mokiniai, pirmą gegužės sek-
madienį (7 d.)

Visi tėvai ir vaikai prašomi
prieš 9 val. Šv. Mišias susi-
rinkti į švento Juozapo mo-
kyklą. Iš ten organizuotai bus
einama į pamaldas. Mišių me-
tu bus bendra tėvų ir vaikų
komunija. 3 val. p.p. gimna-
zijos salėje bus minėjimas,
meninė programa ir vaišės.

LIETUVIŲ PASIRODYMA

Gubernatoriaus šventėje įvy-
kių apžvalgoje galima pama-
tyti sekančiuose kino tea-
truose:

Balandžio m. nuo 24 iki 30
d. «Trianon», Gegužės nuo 1
iki 7 d. «Esmeralda», nuo 8
iki 14 d. «Arlekim», nuo 15
iki 21 d. «Piratiniaga», nuo
22 iki 28 d. «Liberdade» nuo
29 iki 3 birželio «Nacional»,
ir nuo 4 iki 10 d. «Anchieta».

“MŪSŲ LIETUVOS” PRENU- MERATORIAI

Garbės prenumerata PETRO
NĖLĖ PAVILONIENĖ 1.000 cr.,
ALEKSANDRAS GRABAUS-
KAS 1.000 cr., JURGIS SLIE-
SORAITIS 1.000 cr. Rėmėjo
pren. Jonas Nadolkis 700 cr.,
pren. Apolonija Baltaduonis
500 cr., V. Zedziulionis 500
cr., A. Pupienis 500 cr., St. Ju-
revičius 500 cr., K. Talalas
500 cr., O. Sinkevičienė 500
cr., A. Pamputienė 500 cr., A.

Dambinskas 500 cr., A. Mik-
sas 500 cr., A. Nizevičius 500
cr., St. Alekniūnienė 500 cr.,
M. Satkūnienė 500 cr., P. Bras-
lauskas 300 cr., A. Šileikienė
250 cr.

Už paramą laikraščiu nu-
širdus ačiū.

— NELAUKTA MIRTIS. Šio
mėnesio 19 dieną mirė “M.
Lietuvos” skaitytojas BRO-
NIUS STANKEVIČIUS, sulau-
kęs vos 46 metų amžiaus. Ve-
lionis buvo šoferis ir ilgus me-
tus gyveno Mokoje. Yra val-
dęs Mokus Lietuvos Mokyklos
barą ir daug sykių pasirodęs
kaip geras artistas. Dalyvavo
“Vyties” ir Liet. K. Bendruo-
menės chore. Ralickų kvarte-
te ir kiek laiko parapijos cho-
re buvo linksmas žmogus ir
mėgo kitus pavaišinti.

Mirė ligoninėje nuo inkstų
ligos aprūpintas šventais sa-
kramentais. Palaidotas Quar-
ta Parada kapinėse. Palikoliū-
de vyje žmoną, draugus ir pa-
žįstamus.

— E. ANTANAŠIENĖ, balan-
džio mėn. 27 d. išskrido arti-
mųjų bei prietelių palydėta,
Šiaurės Amerikon aplankyti
ten studijuojančios dukrelės
Audros. Amerikoje žada už-
trukti visą vasarą.

— LIETUVIŠKOS PAMAL-
DOS GRANADOJE. Praeita
sekmadienį Vila Granados baž-
nyčioje buvo suruoštos lietu-
viškos pamaldos. Į šv. Mišias
atvyko ir gražus būrelis lie-

tuvių iš Vila Guilhermina ir V.
Matilde Per Mišias lietuviš-
kas giesmes padėjo giedoti
broliai Ralikai Jie dažnai gie-
da ir kitų priemiesčių lietu-
viškose pamaldose.

P. D.

— TEKLĖ PAULAUSKIENĖ
gyv. V. Zelinoje, mirė 25 d.
balandžio. Velionė buvo 72 m
amžiaus. Nuliūdime paliko
dukterį Eugeniją sūnus: Aiber-
tą, Serafiną, žentą, marčias,
anūkus. Palaidota Quarta Pa-
rada kapuose. Septintos die-
nos mišios bus 2 d. gegužės,
8 val. Vila Zelinoje.

— AEKSANDRAS KUZ-
MAUSKAS, 52 m. amžiaus mi-
rė 25 d. balandžio V. Zelinoje.

— L. K. Bendruomenės cho-
ras į Itanhaem išvyksta 29 d.
balandžio 13 val iš V. Zeli-

(pabaiga iš 4 pusl.)

knygas. Dalyvavo Vilnia s lie-
tuvių seime Redagavo vienas
ar su kitais «Viltį», «Lietuvos
Aidą», «Nep iklausomą Lietu-
vą». Daug rašė įvairiuose lai-
kraščiuose. Rektoriavo Vytau-
to Didžiojo Bažnyčioje ir dir-
bo Universitete. Palaidotas
Kaune. Savo bažnyčios sie-
noje.

— 1933 tą pačią mėnesio
dieną (IV 29) kai mirė Vaiž-
gantas, 1903 m. Laukminčių
kaime gimė dabar Rio de Ja-
neire gyvenantis rašytojas
PETRAS BABICKAS. Literatū-
ros mokslus baigė Lietuvoje
Mokytojų Jurbarko gimna-
zijoje. Dirbo Valstybės radio-
fone. Redagavo «Mūsų Vil-
nių». Švietimo Ministerijai or-
ganizavo Filtoteką. Apkelia-
vo Vakarų Europą, Mažąją
Aziją, S. Afriką ir Ameriką.
Išleido visą eilę knygų poezi-
jos, kelionių aprašymų ir vai-
kų literatūros.

— Balandžio 3 dieną gimė
Irena Birutė Jurgelevičiūtė,
mokytoja jaunučių (berniukų)
vadovė ir veikli ateiti-
ninkė.

— Balandžio 4 d. gimė Juo-
zas Tijūnelis ekonomijos stu-
dentas, bendruomenės choro
choristas ir studentų ateiti-
ninkų draugovės narys.

— Balandžio mėn. gimė An-
drius Balčiūnas, bendruome-
nės choristas, rengiasi bran-
dos (madureza) egzaminams,

nos. Grįš gegužės 1 d. vakare.

— Laiškai: A. Tatarūnieni, M. Matelionytei, M. Sejūnie-
nei, I. Kutkienei, L. Matelio-
nieni, M. Vinkšnaitienei, A.
Gudavičienei, Ald. Butrimavi-
čiūtei, J. Šimonytei, P. Ka-
mantauskui, H. Kligienei.

SUKILIMAS ALŽIRE NEPA- VYKO

Kaip jau žinoma, dabartinė
Prancūzijos vyriausybė yra
pasiryžusi savo kolonijai, Al-
žirui, Afrikoje suteikti nepri-
klausomybę. Prieinama palai-
psniui. Jau ilgas kelias šia
kryptimi yra nueitas, daugu-
moje prezidento De Gaulle
pastangomis. Bet Alžirai nepri-
klausomybės suteikimas ne
visiems patinka ypač kaiku-
riems aukštiems kariškams.
Jie šią savaitę griebėsi pačių
kraštutinių, kraštui pavojingų
priemonių, sukilimo Alžire,
Afrikoje jiems buvo pavykę
daugumą kariškų bazių, išski-
riant laivyną, paimti savo kon-
trolėn. Jie buvo pramatę, lai-
mėjimui užtikrinti paimti Pa-
ryžiu, Marsalę ir kitus stra-
teginius miestus ir nušalinti
dabartinę vyriausybę. Tačiau
taip neišėjo kaip planavo. Vi-
sa Prancūzija vieningai parė-
mė savo prezidento De Gaulle
pastangas likviduoti sukili-
mą, ilgai nereikėjo laukti. Su-
lėliai pamatę, kad laivynas
Afrikoje nepritaria jų planams
pasidavė Sukilimas baigtas be-
lašo kraujo praliejimo. Prez.
De Gaulle dar kartą Prancū-
ziją ištraukė iš baisios krizės.

— Iš Lietuvos esą kilę tė-
vai amerikiečių žydų organi-
jos vadovaujančio darbuotojo
Philip Klutznick, kuris neseniai
paskirtas JAV-bių delega-
cijos prie Tautų Sąjungos na-
riu. Delegacijai, kaip žinoma,
vadovauja A. Stevenson.

— Kuboje šaudomi suimti
sukilimo vadai.

— Argentinos vyriausybėje
vyksta pasikeitimai. Atsistatę
dino užsienio reikalų ministe-
ris Diogenes Taboada ir eko-
nomijos ministeris Alsogaray.

— Nepaisant anglų prašy-
mų, kad Laose būtų susabdy-
ti karo veiksmai, komunistai
ir toliau stengiasi kraštą įsi-
veržti.

(Atkelta)

PAVOJUJE KATALIKŲ BAŽ- NYČIA KONGE.

cionalizuojamos. Daugel įta-
kingesnių vietinių katalikų y-
ra suimti ir laikomi sostinėje
Bukavu, garsiajame «Hotel Ki-
vera». Ten jie kalinami ir kan-
kinami. Iš tolo girdisi jų ai-
manavimai ir klyksmai. Visa
Bukavu atrodo kaip koks vien-
nas didelis kalėjimas. Pasie-
nis su gretimu Belgų valdomu
kraštu Ruanda - Urandi yra
stipriai saugojamas, katalikai
neišbėgtų ten. Taip pat nepri-
leidžiami žmonės prie Jungti-
nių Tautų kariuomenės pas-
tatų.

Panašūs dalykai komunistų
yra vykdomi ir anose kitose
Kongo provincijose. Bažnyčia
daug kenčia nuo tų persekio-
jimų. Yra didelis pavojus, kad
šios Kongo dalies katalikai
taps pirmąja tylos
Bažnyčia Afrikoje.
Ar kitų kraštų katalikai ir lais-
vę giną demokratai gali ty-
lėti?!

BLOGĖJA KATALIKŲ PA-
DĖTIS LENKIJOJE. Gomulka
ir lenkų komunistų partija
Lenkijoje atsigręžo, sustiprė-
jo. Jiems nebereikalinga ka-
talikų ir kunigų pagalba, kaip
Krizės metais su Maskva. Jie
nori parodyti kitiems, kad ir
jie yra šimtaprocentiniai ko-
munistai.

Todėl vėl pradėjo spausti
ir persekioti katalikus. Nuo
šių mokslo metų pradžios vėl
uždraudė mokyklose dėstyti
tikybą, jos norintiems. Pradė-
jo vėl suvalstybinti privačias
mokyklas. Pakėlė visiems Ka-
talikų Bažnyčios namams ir
draugijoms mokestį iki 65%.
Tuo tarpu visoms bedieviš-
koms komunistų draugijoms
paliko tą patį senąjį mokestį.

— Rusija pareiškė protestą
Anglijos vyriausybei už kari-
nę paramą Vakarų Vokietijai.

— REIKALINGAS mašinom
modelatorius. Kreiptis: R. Prof.
Gustavo P. de Andrade. 46
Tel. 63-4936 — Vila Zelina.

LIETUVIŠKŲ PAMALDŲ KA- LENDORIUS

Pirmą mėnesio sekmadienį:
Parque das Nações 10 val.
Casa Verde, 17,15 val.

Antrą:
Bom Retire, 10 val.
Utinga 18,00 val.

Trečią:
Agua Rasa 8 val.,
Moinho Velho 11 val.,
Lapa 16 val.,
Paskutinį:
Vila Anastacio 8,30 val.,

— VILA ZELINOS LIETU-
VIŲ KUNIGŲ telefonas 63-5975

Vila Anastazijos Dr. Basanavičiaus Vardo Mokyklos Gio-
bėjai gegužės 20 dieną ruošia

LINKSMA VAKARA

Programoje: I) V. Petronio keturių veiksmų komedija
«Nepasisekė debiutas»

II) Monologas, dainos ir lietuviškos muzi-
kos calykai, kuriuos išpildys nauji mūsų ko-
lonijos artistai.

III) Šokiai ir žaidimai.

Pakvietimus įsigyti iš anksto pas globėjų valdybos na-
rius. Vakarą pradžia 8 val.

Visi lietuviai kviečiami į vakarą atvykti.

VALDYBA.

Jei nori nemokamai išmokti rašyti mašinėle, kreipkis į
KOSTO MEŠKAUSKO mašinraščio kursus

Rua 24 de Maio, III aukštas

Visiems lietuviams (ir lietuvių vaikams) p. Meškauskas
pamokas duoda nemokamai.

Gera kokybė, pigiau kaip kitur, greitas įteikimas,
mandagus patarnavimas tikrai

ANTANO PAVILONIO

Manufatura de «Botões Estrela»

Rua Prof. Gustavo P. de Andrade, 116, caixa pos-
tal 4118 - Vila Zelina, Tel. 63-4130 São Paulo.

Čia yra didžiausias pasirinkimas, dideliais ir ma-
žesniais kiekiais, įvairiausių rūšių ir spalvų guzikų ir
lietsargiams dalių.

Lietuvi
Klausk ir remk

LIETUVISKA PROGRAMA

kuri yra transliuojama kiekvieną sekmadienį,
14 val per RADIO NOVE DE JULHO, trumpomis 31
metro bangomis.

Patarimus, aukas siųsti šiuo adresu. Mons. P. Ra-
gažinskas, caixa Postal 4118. São Paulo.

Lietuviskos Siuntiniu Firmos Atstovybė

PRAÇA DA SÉ, 399, 4º ANDAR. SALA 404, TEL. 36 8530

Maisto ir rūbų siuntiniai i

Lietuvą su jau apmokėtais muitinės mokesčiais
Atdara kiekvieną dieną iki 6 val p.p.

Galima siųsti palengvintomis išsimokėjimo sąlygomis